

Vanhusneuvosto

Kokousaika 16.8.2023 klo 12:00 - 15:30

Kokouspaikka Wolmarinsali, Jyväskylän pääkirjasto, Vapaudenkatu 39-41

Jäsenet	x Heikura Kaija	vpj. Multia	Suortamo Markku
	x Jurvanen Ari	vpj. Keuruu	Riikonen Maire
	x Viitanen Anna-Liisa poistui klo 15.25	Laukaa	Viitanen Raimo
	x Blomberg Aila	Jämsä	Korhonen Aira
	x Ekman Reijo poistui klo 14.50	Joutsa	Forssell Olavi
	x Hamina Reijo poistui klo 15.20	etä Kyyjärvi	Salonen Maija
	x Härkönen Tuula	etä Luhanka	Heiskanen Eliisa
	x Kiviniemi Heikki	Konnevesi	Liuhala Raija
	x Korhonen Eeva-Liisa	Petäjavesi	x Palola Heikki
	- Koskenranta Jari	Uurainen	Hartikka Seija
	x Kuitunen Mariitta poistui klo 15.25	Saarijärvi	Peiponen Arja-Leena
	x Lahtinen Aaro	etä Viitasaari	Hanell Kaija
	x Linna Sisko	etä Kinnula	Suominen Marjatta
	x Muhonen Seppo	Muurame	- Kurki Sinikka
	- Noronen Riitta	etä Hankasalmi	Isännäinen Piia
	x Petrilä Pekka	Äänekoski	Kiviranta Irene
	x Piitulainen Maija	etä Karstula	Lahti Tapani
	x Sallinen Eila	Kivijärvi	- Virkkala Anneli
	- Sekki Ritva	Kannonkoski	Hartikainen Kirsi
	x Siikaranta Riitta	etä Toivakka	Huovilainen Minna
	x Tattari Markus	etä Pihtipudas	Hautamäki Kaarina
	x Toikkanen Taina		

Muut läsnäolijat - Aula Maria Kaisa
- Tollet Jan
- Nykänen Joukoaluehallituksen pj.
hyvinvointialuejohtaja
aluevaltuutettux Peränen Nina
x Kinnunen Päiviesittelijä, palvelujohtaja
sihteeri, johdon assistentti

Pöytäkirjan allekirjoitus

ja varmennus

Kaija Heikura
puheenjohtajaPäivi Kinnunen
pöytäkirjanpitäjäPekka Petrilä
pöytäkirjantarkastajaMaija Piitulainen
pöytäkirjantarkastajaPöytäkirjan tarkastus ja
nähtävillä oloPöytäkirja tarkastetaan viimeistään 18.8.2023, ja tarkastettu pöytäkirja muutoksenhakuohjeineen pidetään yleisesti nähtävillä Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivulla hyvaks.fi 21.8.2023 alkaen.

Kokousaika 16.8.2023 klo 12:00 - 16.8.2023 15:30

Kokouspaikka Wolmarinsali, Jyväskylän pääkirjasto, Vapaudenkatu 39-41

Käsitellyt asiat

23 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
24 § Pöytäkirjan tarkastus	2
25 § Työjärjestyksen hyväksyminen	3
26 § Pelastustoimen palvelutasopäätös	4
- Lausunto pelastustoimen palvelutasopäätös_vanhusneuvosto	9
27 § Ensihoidon palvelutasopäätös	11
- Lausunto ensihoidon palvelutasopäätös_vanhusneuvosto	16
28 § Vanhusneuvoston aloite aluehallitukselle vanhusneuvolatoiminnan aloittamisesta	17
- Senioreiden hyvinvointineuvolatoiminta_Koivisto 16082023	19
29 § Palaute kuntien vanhusneuvostoilta	46
30 § Muut asiat	47
- Ikääntyvien vieraskielisten tilanne_Ahtamo 16082023	48

Vanhusneuvosto

§ 23

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Selostus asiasta

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti vanhusneuvoston jäsenille 9.8.2023.

**Palvelujohtajan
ehdotus**

Vanhusneuvosto toteaa, että kokous on laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vanhusneuvosto

§ 24

Pöytäkirjan tarkastus

Selostus asiasta

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

**Puheenjohtajan
ehdotus**

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Riitta Noronen ja Pekka Petrilä,
varatarkastajiksi Maija Piitulainen ja Eila Sallinen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Pekka Petrilä ja Maija Piitulainen.
Varatarkastajiksi valittiin Eila Sallinen ja Riitta Siikaranta.

Vanhusneuvosto

§ 25 Työjärjestyksen hyväksyminen

Selostus asiasta Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimita toisin päätä.

Puheenjohtajan ehdotus Vanhusneuvosto hyväksyy työjärjestyksen esityksen mukaisesti.

Päätös Muutetaan §27 otsikko "Vanhusneuvoston aloite aluehallitukselle vanhusneuvolatoiminnan aloittamisesta".

Muilta osin työjärjestys hyväksyttiin.

Vanhusneuvosto

§ 26 Pelastustoimen palvelutasopäätös

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/815/00.02.03/2023

Aiempi käsittely:

Turvallisuuslautakunta 22.3.2023 § 10

Valmistelija(t) Ville Mensala, p. 040 336 0680, Simo Oksanen, p. 040 5521263

Selostus asiasta Sisäministeriö on antanut 21.12.2022 asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022. Asetuksessa säädetään pelastustoimen palvelutasopäätöksen sisällön perusteista, rakenteesta sekä aluehallintoviraston suorittamasta palvelutason arvioinnista. Palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyyysiin.

Asetus edellyttää lisäksi, että palvelutasopäätöksestä käy ilmi miten siinä on huomioitu pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukainen aluehallintoviraston lausunto ja vuosittainen asiantuntija-arvio, ministeriöiden suositukset, hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta, sekä aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset.

Pelastustoimen palvelutasopäätöstä koskevan asetuksen 6 § edellyttää, että palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Lisäksi poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:n 4 mom. mukaan turvallisuuslautakunta valmistelee yhteistyössä kuntien kanssa esityksen pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden palvelutasopäätöksistä. Turvallisuuslautakunta valmistelee esityksen aluehallituksen käsiteltäväksi.

Turvallisuuslautakunta käynnistää palvelutasopäätösten valmistelun yleiskatsauksella aiheesta, jonka antaa pelastustoimen toimialajohtaja.

Riskienhallintajohtajan ehdotus Turvallisuuslautakunta merkitsee yleiskatsauksen tiedoksi.

Vanhusneuvosto

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakohta käsiteltiin §:n 8 käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.

Pelastusjohtaja Ville Mensala esitteli asiaa kokouksessa klo 16:17 - 17:20.

Turvallisuuslautakunta 19.4.2023 § 18

Valmistelija(t)

Juha Saario, p. 040 1933 506 ja Simo Oksanen, p. 040 5521263

Selostus asiasta

Hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:n 4 mom. mukaan turvallisuuslautakunta valmistelee yhteistyössä kuntien kanssa esityksen pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden palvelutasopäätöksistä. Turvallisuuslautakunta valmistelee esityksen aluehallituksen käsiteltäväksi.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on huomioitava kansallisesti merkittävät riskit, selvittävät alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet, niihin käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden tason. Palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon myös 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Palvelutasopäätökseen tulee sisältää suunnitelman palvelutason kehittämistä. Päätöksen voimassaolo hyväksytään lain edellyttämällä tavalla määräajaksi. Palvelutasopäätöksestä on pyydettävä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle. (Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021, 6 §).

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita, onnettomuusuhkia sekä muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on lisäksi otettava huomioon toiminta valmiuslain 1552/2011 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen. Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla, ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. (Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 3§).

Palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyysiin joka sisältää toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Riskianalyysiin sisältyvien

Vanhusneuvosto

uhkien arvioinnin tulee kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Riskianalyysi tulee laatia siten, että sen perusteella pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti. Häiriötilanneuhkien arvioinnissa on otettava huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset. Poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa 1552/2011 määritellyt poikkeusolot. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytettävä Puolustusvoimien pelastusviranomaisille Pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja. (Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 2 §, 6 § 1225/2022.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen käsittelyprosessia ja aikataulua tarkastellaan asian käsittelyn yhteydessä kokouksessa. Pohjaesityksenä on esityksen valmistelun jatkaminen kokouksessa annetun evästyksen pohjalta. Tavoitteena on valmistella esitys syyskuuhun 2023 mennessä. Aluevaltuuston hyväksymä pelastustoimen palvelutasopäätös astuu suunnitelman mukaisesti voimaan 1.1.2024.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua esittelee kokouksessa projektipäällikkö Juha Saario.

Riskienhallintajohtajan ehdotus Turvallisuuslautakunta evästää palvelutasopäätöksen valmistelijoita ja merkitsee asian tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pelastusjohtaja Ville Mensala ja projektipäällikkö Juha Saario olivat kokouksessa läsnä esittelemässä asiaa.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 19:27 - 19:32 päätöksenteon jälkeen.

Turvallisuuslautakunta 14.6.2023 § 36

Valmistelija(t) Ville Mensala, p. 040 336 0680, Juha Saario p. 040 193 3506 ja Simo Oksanen, p. 040 5521263.

Selostus asiasta Hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:n 4 mom. mukaan turvallisuuslautakunta valmistelee yhteistyössä kuntien kanssa esityksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä. Turvallisuuslautakunta valmistelee esityksensä pelastustoimen palvelutasopäätöksestä aluehallituksen käsiteltäväksi. Esityslistan liitteenä on turvallisuuslautakunnan 24.5. kokouksessa esitelty luonnos riskianalyysistä.

Vanhusneuvosto

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen jatkovalmistelu

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätöksiin on tarkoituksenmukaista pyytää lausunnot Keski-Suomen kunnilta, hyvinvointialueen valmistelevilta lautakunnilta, vaikuttamistoimielimiltä sekä Vapaaehtoiselta pelastuspalvelulta (Vapepa). Vapepan toivotaan laativan lausuntonsa yhdessä vapaaehtoisen pelastuspalvelun järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Lausunnot palvelutasopäätöksistä esitetään annettavaksi 25.8.2023 mennessä. Tällöin asukkaiden sekä yhteistyökumppaneiden näkemyksiä olisi mahdollista käsitellä turvallisuuslautakunnan 30.8.2023 pidettävässä kokouksessa. Tavoitteena on valmistella turvallisuuslautakunnan esitys pelastustoimen palvelutasopäätöksestä aluehallitukselle syyskuuhun 2023 mennessä. Hyvinvointialueen aluevaltuuston tulee hyväksyä pelastustoimen palvelutasopäätös 1.12.2023 mennessä ja saattaa se voimaan 1.1.2024.

Lausuntopyyntöluonnos on oheismateriaalina.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua turvallisuuslautakunnan kokouksessa esittelee pelastusjohtaja Ville Mensala ja projektipäällikkö Juha Saario.

Riskienhallintajohtajan ehdotus Turvallisuuslautakunta merkitsee palvelutasopäätöksen valmistelutilanteen tiedoksi. Turvallisuuslautakunta päättää lähettää luonnoksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä sekä riskianalyysin lausuntokierrokselle.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi todettiin, että palvelutasopäätösluonnos ja lausunnot esitellään valtuustoseminaarissa 22.8.2023.

Tämä päätös tarkastettiin kokouksessa.

Turvallisuuslautakunnan jäsen Sami Tuominen poistui kokouksesta klo 17:39 asian käsittelyn aikana.

Professiojohtaja Heljä Lundgrén-Laine poistui kokouksesta klo 17:55 ja professiojohtaja Heikki Miettinen poistui kokouksesta klo 18:01 asian käsittelyn aikana.

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 26

Valmistelija(t)

Ville Mensala, p. 040 336 0680, Simo Oksanen, p. 040 5521263

Vanhusneuvosto

Selostus asiasta

Sisäministeriö on antanut 21.12.2022 asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022. Asetuksessa säädetään pelastustoimen palvelutasopäätöksen sisällön perusteista, rakenteesta sekä aluehallintoviraston suorittamasta palvelutason arvioinnista. Palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyysiin.

Asetus edellyttää lisäksi, että palvelutasopäätöksestä käy ilmi miten siinä on huomioitu pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukainen aluehallintoviraston lausunto ja vuosittainen asiantuntija-arvio, ministeriöiden suositukset, hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta, sekä aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset.

Pelastustoimen palvelutasopäätöstä koskevan asetuksen 6 § edellyttää, että palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Lisäksi poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:n 4 mom. mukaan turvallisuuslautakunta valmistelelee yhteistyössä kuntien kanssa esityksen pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden palvelutasopäätöksistä. Turvallisuuslautakunta valmistelelee esityksen aluehallituksen käsiteltäväksi.

Turvallisuuslautakunta käynnistää palvelutasopäätösten valmistelun yleiskatsauksella aiheesta, jonka antaa pelastustoimen toimialajohtaja.

Palvelujohtajan ehdotus

Vanhusneuvosto kuulee esittelyn pelastustoimen palvelutasopäätöksestä.

Käydään keskustelu lausunnon sisällöstä ja lausunnon lähettämisestä 25.8.2023 mennessä.

Päätös

Vanhusneuvosto kuuli esittelyn pelastustoimen palvelutasopäätöksestä ja kävi keskustelu lausunnon sisällöstä. Vanhusneuvosto päätti antaa vapaamuotoisen lausunnon turvallisuuslautakunnalle. Lausunto on pöytäkirjan liitteenä.

Liitteet

Lausunto pelastustoimen palvelutasopäätös_vanhusneuvosto

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto

Lausunto pelastustoimen palvelutasopäätösesityksestä

Keski-Suomen hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta

Esittelijä Simo Oksanen

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto haluaa lausua pelastustoimen palvelutasopäätöksestä seuraavaa:

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto haluaa muistuttaa, että ikääntyvien, kotona asuvien, yhä huonompikuntoisten määrä lisääntyy merkittävästi lähivuosien aikana. On kiinnitettävä erityistä huomiota asumisturvallisuuteen ja valvontaan 24/7.

Omavalvonta ei mielestämme täytä palotarkastusten kriteerejä ja erityisesti ikääntyneiden kohdalla näemme tärkeänä, että palotarkastukset suoritetaan fyysisesti heidän kotonaan, puutteet kirjataan ja samalla annetaan tarvittavaa ohjausta ja neuvontaa. Unohtamatta jälkitarkastuksia. Vanhusneuvosto haluaa korostaa, että palotarkastuksiin on varattava riittävät resurssit, sillä ne ennaltaehkäisevät onnettomuuksia ja säästävät tulevaisuudessa.

Vanhusneuvosto pitää hyvänä, että turvallisuusviestintään panostetaan enemmän. Ikääntyneiden kohdalla pitää huomioida, että viestintä ei voi olla pelkästään sähköisessä muodossa, vaan tarvitaan myös henkilökohtaisia tapaamisia, paperiesitteitä jne. Asuinyhteisöt ja esimerkiksi eläkeläisjärjestöt tulisi enemmän ottaa mukaan viestintään ja koulutukseen. Pelastuslaitoksen pitäisi voida järjestää koulutusta veloituksetta joka puolella hyvinvointialuetta. Tämä olisi hyvin tärkeää ja vaikuttavaa ennaltaehkäisevää toimintaa.

Vanhusneuvosto kiinnitti huomiota taustaselvityksessä tosiasiaan, että erityisesti syrjäseuduilla ja pienissä kunnissa väestö vanhenee ja sopimuspalokuntien toiminta on vaarassa, kun ei saada riittävästi osaavaa henkilöstöä. Asumisturvallisuus tulee turvata jokaiselle asuinpaikasta huolimatta. Henkilöstön saatavuuteen tulee puuttua riittävän ajoissa.

Vanhusneuvosto haluaa kiinnittää erityistä huomioita erityisesti haja-asutusalueiden vasteaikoihin. Nykyiselläänkään ne eivät toteudu ja maaseuduilta ollaan vähentämässä palveluja. Pakostakin jää tunne, että haja-asutusalueilla palvellaan ja hoidetaan vasta sitten, kun apua ei enää tarvita.

Hyvinvointialueiden myötä turvallisuusviestintään on tullut paljon uusia yhteistyötahoja. On tärkeää, että vastuut ovat selkeät ja toiminta on yhdenmukaista. Sote-alueella yhteistyökumppaneina ovat hoitolaitokset. Tulevaisuudessa hoitolaitosten määrä vähenee ja yhä suurempi osa ikääntyneistä asuu kotonaan. Miten yhteistyö silloin organisoidaan?

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua tulee tehdä yhteistyössä kuntien kanssa. Vanhusneuvoston jäseniltä saadun palautteen mukaan yhteistyötä olisi pitänyt tehdä jo varhaisemmin valmisteluvaiheessa. Lausuntopyyntö tuli kesäloma-aikaan ja reagointiaikaa lausunolle jää nyt todella vähän.

Ikääntyneiden kohtelu tulee tapahtua yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Turvallisuusvalvonnassa tulee ottaa käyttöön etävalvontaa ja etähälytysjärjestelmiä, yhteistyössä sote-palvelujen kanssa.

On huomioitava onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisyssä kaikki seikat, jotka vaikuttavat kohteeseen pääsemiseen eri vuorokauden ja vuodenaikoina. Ennaltaehkäisevässä toiminnassa on siksi tärkeää tiivis yhteistyö kunnan kanssa. Esimerkiksi, jos kiinteistöön tulee tie, kulkuyhteyksien kustannusten jakautuminen kunnan ja hyvinvointialueen kesken tulee selvittää yhteistyössä. Tärkeintä tietenkin, että kulkutiet ovat kunnossa ja pelastuskaluston saavutettavissa.

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto pitää pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua huonosti suunniteltuna ajankohdan (kesälomakuukaudet) suhteen. Hyvää ja asiantuntevaa valmistelua ei aikataulullisesti ole voitu hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto olisi toivonut asian huolellista, kiireetöntä esittelyä kysymyksineen hyvinvointialueen vanhusneuvoston kokouksessa ja sen jälkeen vielä mahdollisuutta käydä keskustelut ja evästyksset kuntien vanhusneuvostoissa. Vanhusneuvostojen verkostossa on jäseniä reilusti yli sata ja sitä kautta olisi saatu asiantuntevaa palautetta huomattavasti enemmän.

Lausunto päätetty vanhusneuvoston kokouksessa 16.8.2023

Vanhusneuvosto

§ 27 Ensihoidon palvelutasopäätös

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1196/00.02.03/2023

Aiempi käsittely:

Turvallisuuslautakunta 19.4.2023 § 19

Valmistelija(t) Tomi Kavasmaa, p. 050 564 1824 ja Simo Oksanen, p. 040 5521263

Selostus asiasta Ylilääkäri Tomi Kavasmaa esittelee kokouksessa ensihoidon palvelutasopäätöksen valmistelua.

Ensihoidon palvelutasopäätöksen sisällöstä, sekä ensihoitopalvelun tavoitteista ja tehtävistä säädetään Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ensihoitopalvelusta 585/2017.

Asetuksen 4 §:n mukaisesti palvelutasopäätöksessä tulee määritellä ensihoitopalvelun tavoittamisajat erityisvastuualueittain ja muu sisältö ensihoitopalvelun toiminta-alueella. Lisäksi päätöksessä määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat erityisvastuualueittain yhdenvertaisesti valmisteltuna, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat.

Palvelutasopäätöksen on perustuttava ensihoitokeskuksen johdolla erityisvastuualueittain valmisteltavaan riskianalyyysiin.

Palvelutasopäätöksessä erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien alueet jaetaan yhden neliökilometrin kokoisiksi soluiksi, jotka luokitellaan riskialueluokkiin 5 §:ssä säädetyllä tavalla. Alueluokitus perustuu Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) taajamaluokitukseen. Palvelutasopäätöksessä määritellään tehtävien tavoittaminen 7 §:ssä kuvatulla tavalla.

Riskianalyysi perustuu Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) pohjautuvaan taajamaluokitukseen, ja edelleen niistä johdettuihin riskiealueluokkiin.

Riskianalyysissä on otettava huomioon alueluokituksen lisäksi liikenteelliset seikat, alueen erityiset onnettomuusriskit ja niistä todennäköisesti aiheutuvien henkilövahinkojen määrä sekä muut ensihoitopalvelun kysyntään vaikuttavat tekijät. Palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon eri viranomaisten näkökulmat ja riskianalyysit.

Vanhusneuvosto

Keski-Suomessa ensihoitoa järjestetään Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen (KYS ERVA) johdolla vuonna 2018 valmistellun palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Taustaa ensihoidon palvelutasopäätös -asiakirjan valmistelulle

Ensihoidon palvelutasopäätös on keskeisin ensihoitotoimintaa ohjaava asiakirja. Palvelutasopäätöksessä määritetään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, toimintaan osallistuvilta vaadittava koulutus, väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat (YTA-tasolla valmistellen) ja muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat. Palvelutasopäätöksen osana laaditaan riskianalyysi, jossa otetaan alueluokituksen ja aikatavoitteiden lisäksi ensihoitopalvelun kysyntään ja toimintaan vaikuttavat seikat, joilla on merkitys ensihoitopalvelun ajalliseen tai alueelliseen normaalitilanteesta poikkeavaan kysyntään ja siihen varautumiseen. Huomioitavia osa-alueita ovat esim. liikenteelliset seikat, alueen erityiset onnettomuusriskit sekä niistä todennäköisesti aiheutuvien henkilövahinkojen määrä. Lisäksi on huomioitava maantieteelliset seikat, kuten vesistöt ja kausimuutokset. Myös eri viranomaisten näkökulmat ja riskianalyysit vaikuttavat lopulliseen palvelutasopäätökseen. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa (mukailtu STM:n muistiosta koskien asetusta ensihoitopalvelusta 2017).

Ensihoitopalvelu on valmiustoimintaa. Tarve on osin ennustettavissa, pääosin kuitenkin ennustamatonta. Riskianalyysi tukee varautumista laajemmin, merkitys päivittäistoimintaan on vähäisempi. Päivittäistoiminnan suunnittelua ohjaavat pitkän aikavälin kokemustieto, hitaasti tapahtuvat muutokset väestömäärissä ja osaltaan talouden realiteetit. Keski-Suomessa suurin haaste on yhtäältä väestökeskittymä Jyväskylässä, toisaalta suuri maakunta, johon puolet tehtävistä ja väestöstä on hajaantunut. Lisäksi ilta- ja yöajan terveydenhuollon päivystyksen keskittyminen Jyväskylään ja Jämsään on haaste kuljetusmatkojen suhteen. Matkaa Kinnulasta ja Pihtiputaalta maakunnan rajalta kertyy Jyväskylään 160-170 kilometriä, tarkoittaen ambulanssin poissaoloa asemapaikkakunnaltaan 4-5 tuntia. Ensihoidon yksiköitä on Jyväskylän alueella kysyntään nähden liian vähän, ja maakunnassa resurssit ovat alueen laajuuteen suhteutettuna niukat.

Arvioitaessa tulevaisuuden tarpeita korostuvat väestön ikääntyminen ja keskittyminen maakunnan keskuksiin - erityisesti Jyväskylän seudulle. Ensihoidon tehtävistä noin kolmasosa on kiireettömiä tehtäviä, joissa tavoittamisaika on 2h (ns. D-tehtävät). Näissä tehtävissä ensihoitopalvelun vastuulla on hoidon tarpeen arviointi. Kaikista tehtävistä 30 - 50 prosenttia ei

Vanhusneuvosto

johda ensihoidon kuljetukseen, joko hoidon tarvetta ei todeta, hoito on voitu antaa ensihoidon toimesta tai potilas hakeutuu terveydenhoitoon itsenäisesti.

Nykyisinkin voidaan tapauskohtaisesti ohjata potilaan luo myös muuta apua, kuten kotihoidon palveluja. Monilla alueilla Suomessa on jo aloitettu puhelimitse tapahtuva hoidon tarpeen arvio D-kiireellisille tehtäville ja tulokset ovat rohkaisevia. Näistä tehtävistä jopa puolet on voitu käsitellä puhelimitse ohjeistaen tai ohjaten potilas hakeutumaan terveydenhuollon palveluihin itsenäisesti heti tai myöhemmin. Edellä kuvatussa nk. sote-tike -keskuksissa toimitaan yhteistyössä erilaisten kotiin vietäviä palveluita toteuttavien tahojen kanssa, kuten sosiaalipalvelut, kotihoito ja kotisairaala. Lisäksi alueilla on toiminnassa yhden ensihoitajan yksiköitä, jonka tehtävät voivat olla esimerkiksi hoidon tarpeen arvioita tai verikokeiden ottamista potilaan luona, tarkentaen samalla tilannearviota. Sote-tike -keskusten kaltainen toimintamalli voisi olla perusteltu myös Keski-Suomessa ensihoidon tehtävämäärän kasvaessa ja taloudellisten haasteiden torjumisessa.

Ensihoidon palvelutasopäätöksen käsittelyprosessia ja aikataulua voidaan tarkastella asian käsittelyn yhteydessä kokouksessa. Pohjaesityksenä on esityksen valmistelun jatkaminen kokouksessa annetun evästyksen pohjalta. Tavoitteena on valmistella esitys turvallisuuslautakunnan käsiteltäväksi syyskuuhun 2023 mennessä. Aluevaltuuston hyväksymä ensihoidon palvelutasopäätös astuisi suunnitelman mukaisesti voimaan 1.1.2024.

Riskienhallintajohtajan ehdotus Turvallisuuslautakunta evästää keskustelun pohjalta ensihoidon palvelutasopäätöksen valmistelua, ja merkitsee asian tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ylilääkäri Tomi Kavasmaa oli kokouksessa läsnä esittelemässä asiaa.

Turvallisuuslautakunta 14.6.2023 § 35

Valmistelija(t) Tomi Kavasmaa, p. 014 269 3627 ja Simo Oksanen, p. 040 5521263.

Selostus asiasta

Ensihoidon palvelutasopäätöksen valmistelua, päätöksen perusteluita sekä muuta tausta-aineistoa käsiteltiin turvallisuuslautakunnassa 19.4.2023. Kokouksessa käydyn keskustelun ja lautakunnan antaman evästyksen pohjalta on valmisteltu luonnosversio ensihoidon palvelutasopäätöksestä.

Edellinen, vuoden 2018 alusta käytössä ollut ensihoidon palvelutasopäätös oli valmisteltu KYS YT -alueen rakenteeseen. Hyvinvointialueen toimesta

Vanhusneuvosto

valmisteltava ensihoidon palvelutasopäätös on aikaisempaa versiota laajempi ja yksityiskohtaisempi. Keskeisiä tarkemmin kuvattuja kohtia ovat esimerkiksi Keski-Suomen alueen yksiköiden listaus valmiusaikoinen, päätöksessä ovat mainittuna myös varayksiköt. Edellisten lisäksi lisävalmiuksia on kuvattu, samoin ensihoidon vastuunjakoa sekä taktista ensihoitoa on määritelty aiempaa tarkemmin.

Ensihoidon palvelutasopäätöksen jatkovalmistelu

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätöksiin on tarkoituksenmukaista pyytää lausunnot Keski-Suomen kunnilta, hyvinvointialueen valmistelevalta lautakunnilta, vaikuttamistoimielimiltä sekä Vapaaehtoiselta pelastuspalvelulta (Vapepa). Vapepan toivotaan laativan lausuntonsa yhdessä vapaaehtoisen pelastuspalvelun järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Lausunnot palvelutasopäätöksistä esitetään annettavaksi 25.8.2023 mennessä. Tällöin asukkaiden sekä yhteistyökumppaneiden näkemyksiä olisi mahdollista käsitellä turvallisuuslautakunnan 30.8.2023 pidettävässä kokouksessa.

Palvelutasopäätöksen luonnos on tämän pykälän liitteenä ja lausuntopyyntöluonnos oheismateriaalina.

Riskienhallintajohtajan ehdotus Turvallisuuslautakunta merkitsee ensihoidon palvelutasopäätöksen tiedokseen, ja päättää pyytää lausunnot luonnoksesta esityslistan tekstissä kuvatulla tavalla.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin. Lisäksi todettiin, että palvelutasopäätösluonnos ja lausunnot esitellään valtuustoseminaarissa 22.8.2023.

Lausuntopyyntö ja luonnos ensihoidon palvelutasopäätökseksi ovat tämän päätöksen liitteinä.

Turvallisuuslautakunnan jäsen Nina Hirsiaho ja pelastusjohtaja Ville Mensala saapuivat kokoukseen klo 16:07 ennen asian käsittelyä.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 27

Palvelujohtajan ehdotus Vanhusneuvosto kuulee esittelyn ensihoidon palvelutasopäätöksestä. Käydään keskustelu lausunnon sisällöstä ja lausunnon lähettämisestä

Vanhusneuvosto

25.8.2023 mennessä.

Päätös

Vanhusneuvosto kuuli esittelyn ensihoidon palvelutasopäätöksestä ja kävi keskustelu lausunnon sisällöstä. Vanhusneuvosto päätti antaa vapaamuotoisen lausunnon turvallisuuslautakunnalle. Lausunto on pöytäkirjan liitteenä.

Liitteet

Lausunto ensihoidon palvelutasopäätös_vanhusneuvosto

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto

Lausunto ensihoidon palvelutasopäätöksestä

Turvallisuuslautakunta

Esittelijä Simo Oksanen

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto haluaa lausua ensihoidon palvelutasopäätöksestä seuraavaa:

Keski-Suomen asukkaista eniten lisääntyy ikääntyneiden osuus ja erityisesti yli 75-vuotiaiden määrä. Tällä hetkellä yli 85-vuotiaista 53,7 % asuu kotona ja heistä 34,5 % on kotihoidon palvelujen piirissä. Vuoteen 2030 mennessä tämä ikäryhmä lähes kaksinkertaistuu. Hyvinvointialueen strategiassa tavoitellaan, että ikääntyvä väestö voisi asua mahdollisimman pitkään omassa kodissaan. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten esityksessä tavoitellaan, että 93 % yli 75-vuotiaista asuu kotonaan. Tämä luonnollisesti edellyttää, että on saatavilla riittävästi kotiin vietäviä palveluja kaikkina vuorokauden ajankohtina. Tärkeää on, että asumisturvallisuuteen panostetaan riittävästi ja valvontaa suoritetaan täsmäaikaisesti.

Edellä mainitun vuoksi vanhusneuvosto suhtautuu erittäin myönteisesti moniviranomaisyhteistyön selvittämiseen. On välttämätöntä ja järkevää, että esimerkiksi ikääntyneiden kotona asumisen turvaamiseksi toimijat tekevät yhteistyötä ja asiakas saa tarvitsemansa avun yhdestä paikasta.

Ensihoidon henkilöstön osaamisessa on varmistettava riittävä osaaminen myös ikääntyneiden hoidon erityispiirteistä.

On myös huolehdittava/turvattava ikääntyneiden hoidon jatkuvuus, jos he ovat esimerkiksi tarvinneet ensihoidon apua yöaikaan.

Palvelutasopäätöksessä esitetään perustettavaksi ei- kiireellisiä hälytyksiä varten uusi tilannekeskus. Ikääntyneiden, yhä huonompikuntoisten kotona asuvien näkökulmasta tämä olisi perusteltua. Toiveena olisi, että viedään enenevästi täsmäaikaisesti palveluja kotiin ja vältetään tarpeettomia käyntejä sote-yksiköihin.

Vanhusneuvosto haluaa kiinnittää erityistä huomioita haja-asutusalueiden vasteaikoihin. Nykyiselläänkään ne eivät toteudu ja maaseuduilta ollaan vähentämässä palveluja. Pakostakin jää tunne, että haja-asutusalueilla palvellaan ja hoidetaan vasta sitten, kun apua ei enää tarvita.

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto pitää ensihoidon palvelutasopäätöksen valmistelua huonosti ajoitettuna (kesälomakausi). Hyvinvointialueen vanhusneuvosto olisi toivonut asian huolellista, kiireetöntä esittelyä kysymyksineen kokouksessa ja sen jälkeen vielä mahdollisuutta käydä keskustelut ja evästyksiset kuntien vanhusneuvostoissa. Vanhusneuvostojen verkostossa on jäseniä reilusti yli sata ja sitä kautta olisi saatu asiantuntevaa palautetta huomattavasti enemmän.

Vanhusneuvosto ehdottaa keskusteluun, voisiko ensivasteyksiköitä hälyttää tehtäviin, mikäli saavuttaa kohteen nopeammin kuin ambulanssi.

Ikääntyneiden kohtelu tulee tapahtua yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Lausunto on päätetty vanhusneuvoston kokouksessa 16.8.2023

Vanhusneuvosto

§ 28 Vanhusneuvoston aloite aluehallitukselle vanhusneuvolatoiminnan aloittamisesta

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/254/00.02.02/2022

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 28

Valmistelija(t) Tuija Koivisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvosto teki 19.9.2022 aluehallitukselle aloitteen vanhusneuvolatoiminnan aloittamisesta koko hyvinvointialueella.

Aloitteessa todetaan:

"Vanhusneuvolatoiminnan tavoitteena on lisätä ikääntyvän väestön toiminnallisuutta ja hyvinvointia sekä yhdenvertaisia mahdollisuuksia palveluihin luomalla selkeä, yhden luukun periaatteella, kokonaisvaltaisesti toimiva neuvonnan, arvioinnin ja ohjauksen vanhusneuvolapalvelu".

Lisäksi aloitteessa vanhusneuvolan tehtävänä nähdään:

1. Järjestää yli 65-vuotiaille ja sitä vanhemmille ennaltaehkäisevästi yksilöllisiä keskusteluja ja neuvontaa ikääntymisen vaikutuksista fyysiseen, psyykkiseen, kognitiiviseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn.
2. Järjestää yli 65-vuotiaille ja sitä vanhemmille määrääjain toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointi yhteistyössä ikääntyvän ja hänen omaistensa, omaishoitajansa ja/tai edunvalvojansa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon jamuiden toimijoiden kanssa.
3. Päättää kaikista kotona asumista tukevista palveluista sekä ympärivuorokautisesta hoivasta.
4. Varmistaa ikääntyneen henkilön itsemääräämis- ja muiden oikeuksien jayhdenvertaisen kohtelun toteutuminen. Vanhusneuvola toimii yhteistyössä ikääntyneen sekä hänen omaisensa, omaishoitajansa ja/tai edunvalvojansa kanssa.

Palvelujohtajan ehdotus Vanhusneuvosto kuulee aloitteen tilannekatsauksen ja käy asiasta keskustelun.

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Tuija Koivisto kertoi senioreiden neuvolahankkeesta,. Hankkeen pilottialueet ovat pohjoinen Keski-Suomi ja Jyväskylä (Vessmannintie 4). Hankkeeseen

Vanhusneuvosto

rekrytoidaan kaksi terveyden- tai sairaanhoitajaa vuoden 2024 loppuun asti.

Tuija Koivisto kertoi myös vanhuspäalvelulakiin pohjautuvasta suunnitelmasta ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä ikääntyneiden huolipuhelimen toiminnasta.

Vanhusneuvosto kuuli esittelyt ja kävi keskustelua asiasta.

Vanhusneuvosto toivoo voivansa osallistua senioreiden neuvolahankkeeseen laajalla tavalla ja hankkeelle toivotaan jatkoa vuoden 2024 jälkeen.

Litteet

Senioreiden hyvinvointineuvolatoiminta_Koivisto 16082023

Senioreiden hyvinvointineuvola

Taustaa

- Keski-Suomen kunnista ja kuntayhtymistä seniorineuvola tyyppistä toimintaa siirtyi eri muotoisena hyvinvointialueelle. Kestävän kasvun ohjelman mukaisen hankkeen tavoitteena on luoda yhtenäinen seniorineuvolan toimintamalli. Tavoitteena on myös purkaa koronan ikääntyneille aiheuttamaa hoito- ja palveluvelkaa sekä edistää hoitoon ja palveluun pääsyä. Tavoitteena on, että yli 65 -vuotiaille toteutettujen terveystarkastusten määrä kasvaa ja että toiminta malli laajenee koko hyvinvointialueelle.

Kestävän kasvun ohjelma

- Kestävän kasvun ohjelman Investointi 1 työpakettiin 2 on kirjattu tavoitteeksi "Luodaan seniorineuvolan toimintamalli, yhtenäistetään maakunnassa tehtävää seniorineuvolatoimintaa ja puretaan koronan ikääntyneille aiheuttamaa hoitovelkaa." Kestävän kasvun ohjelman mukaista kehittämistä on käytettävissä vuoden 2024 loppuun asti.

Miksi seniorin hyvinvointineuvola?

- Väestö ikääntyy
- Maakunnassa tällä hetkellä eroavaisuutta ikääntyneiden (ennaltaehkäisevissä) palveluissa

Keski-Suomen hyvinvointialue

Asukasmääriä 2022

- Koko hyvinvointialue 272 300 joista **yli 65v 24,5%** (66 786)
- Jyväskylä 145 722 → yli 65v **19,2%** (27 907)
 - *Vaajakoski: n.15 000 → yli 65v xx,x% (määrä tarkennetaan)*
- Pihtipudas 3806 → yli 65v **34,4%** (1308)
- Viitasaari 5874 → yli 65v **38,6%** (2 270)

Pilottialueet

- Jyväskylä (Vessmannintie 4)
- Viitasaari, Pihtipudas ja Muurasjärvi

Muut mukaan tulevat alueet

- Laukaa, Lievestuore, Uurainen, (Äänekoski)
- Hankasalmi, Konnevesi
- Saarijärvi, Keuruu?

Käyttäjien toiveet

Vanhusneuvostokierroksella kerätty toiveita ja tarpeita

- Seniori-nimitys saanut kannatusta
 - Kohdennettua palvelua ja ”saman katon alta”
 - Palveluita lähelle
 - Teemoina aivoterveys, uni, muisti, mielen hyvinvointi, yksinäisyys
 - Kohtaamispaikka, viriketoimintaa
 - Tiedottaminen painetun median kautta
 - Digitukea
 - Palveluohjausta
-
- Seniorit äänestivät nimen ammattilaisten ja senioreitten nimiehdotusten pohjalta

Seniorin hyvinvointineuvolatoiminnan kehittäminen

Tavoitteet

- Luodaan yhtenäinen seniorineuvolan toimintamalli
- Puretaan koronan ikääntyneille aiheuttamaa hoito- ja palveluvelkaa
- Edistetään hoitoon ja palveluun pääsyä

Seurataan

- Yli 65-vuotiaille toteutettujen terveystarkastusten määrä kasvaa
- Toimintamalli laajenee koko alueelle

Hankkeen toimenpiteet

Pilotti

- Pohjoiseen Keski-Suomeen ja Jyväskylään
- Rekrytoidaan 2 terveydenhoitajaa/sairaanhoitajaa (14.8.2023 – 31.12.2024)
- Kerätään kokemuksia laajennusta varten

Kuvataan yhtenäinen toimintamalli

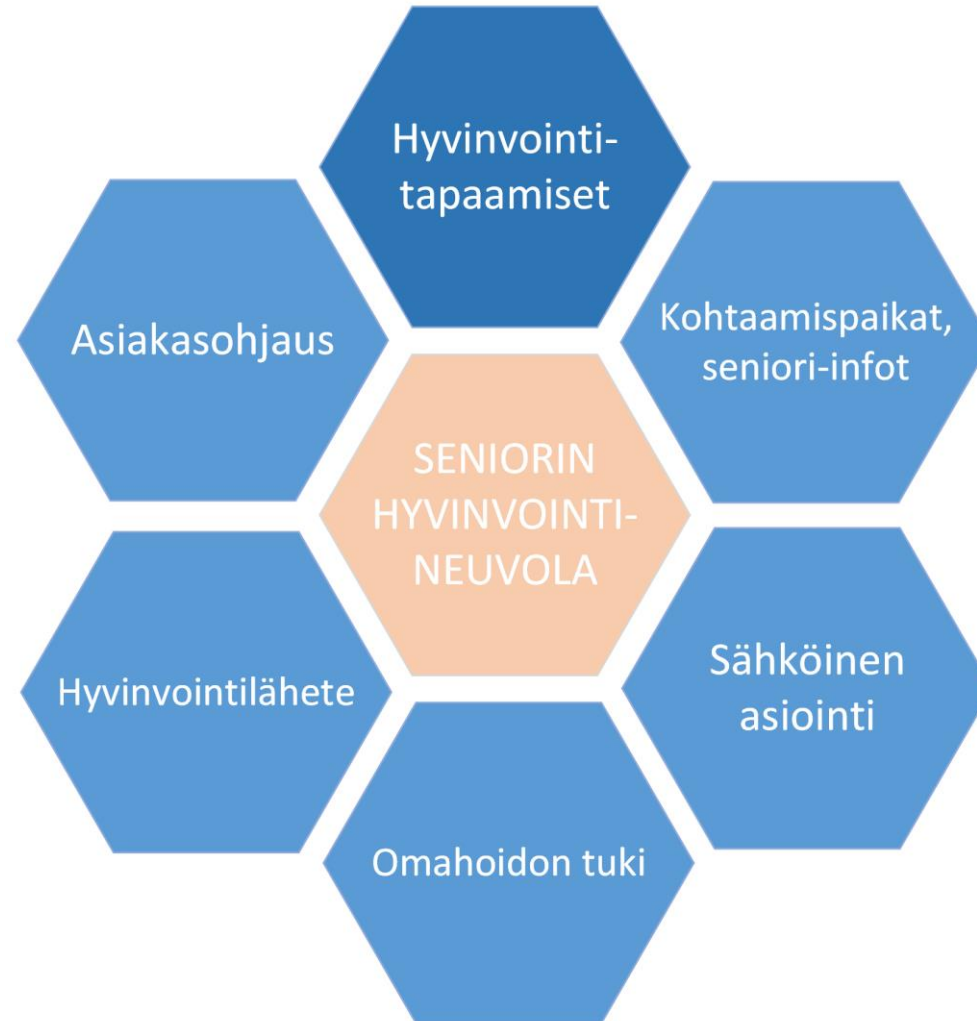
Seniorin hyvinvointineuvolan toiminta-ajatus

Tarjota ikääntyneille matalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä ja kokonaisvaltaisia, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä palveluita

- Sijoittuu Koti- ja asumispalveluihin - varhaisen tuen palvelut
- Yli 65-vuotiaille itsenäisesti kotona asuville, jotka eivät vielä ole palveluiden piirissä
- Tiivis yhteistyö muiden sote-, kunta- ja järjestötoimijoiden kanssa

Seniorin hyvinvointineuvolaan suunniteltuja palveluja

Saavutettavia hyötyjä

- Hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääntyminen
- Ikääntyneen omahoidon ja omaseurannan vahvistuminen
- Terveysriskien varhaisempi tunnistaminen ja ennaltaehkäisy
- Tapaturmien ennaltaehkäisy
- Ohjautuminen oikea-aikaisesti oikeaan palveluun
- Turvallinen ikääntyminen omassa kotiympäristössä

Lisätietoja

Projektipäällikkö Essi Kurkinen

essi.kurkinen@hyvaks.fi

Puh. 040 611 7213

Projektityöntekijä Lotta Katajapuu-Rutanen

lotta.katajapuu-rutanen@hyvaks.fi

Puh. 040 183 0522

[Kestävän kasvun ohjelma | Keski-Suomen
hyvinvointialue \(hyvaks.fi\)](#)

[Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelma | Innokylä
\(innokyla.fi\)](#)

Palveluista päättäminen

- Koti- ja asumispalvelujen vastuualueella oleva keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen palvelualue jo tällä hetkellä vastaa ikääntyvän väestön paitsi neuvonnasta ja ohjauksesta myös palvelutarpeen arvioinnista.
- Keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen asiakasohjaajat tekevät viranhaltijapäätökset kotona asumista tukevista palveluista ja asumispalveluista kuten ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.
- Asiakasohjaajat toimivat myös koti- ja asumispalvelujen asiakkaiden nimettynä omatyöntekijänä. Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalihuollon asiakkaalle on nimettävä asiakkuuden ajaksi omatyöntekijä. Omatyöntekijänä toimivan henkilön tehtävänä on asiakkaan tarpeiden ja edun mukaisesti edistää asiakassuunnitelman toteuttamista sekä toimia tarvittaessa muissa sosiaalihuoltolaissa säädetyissä tehtävissä.

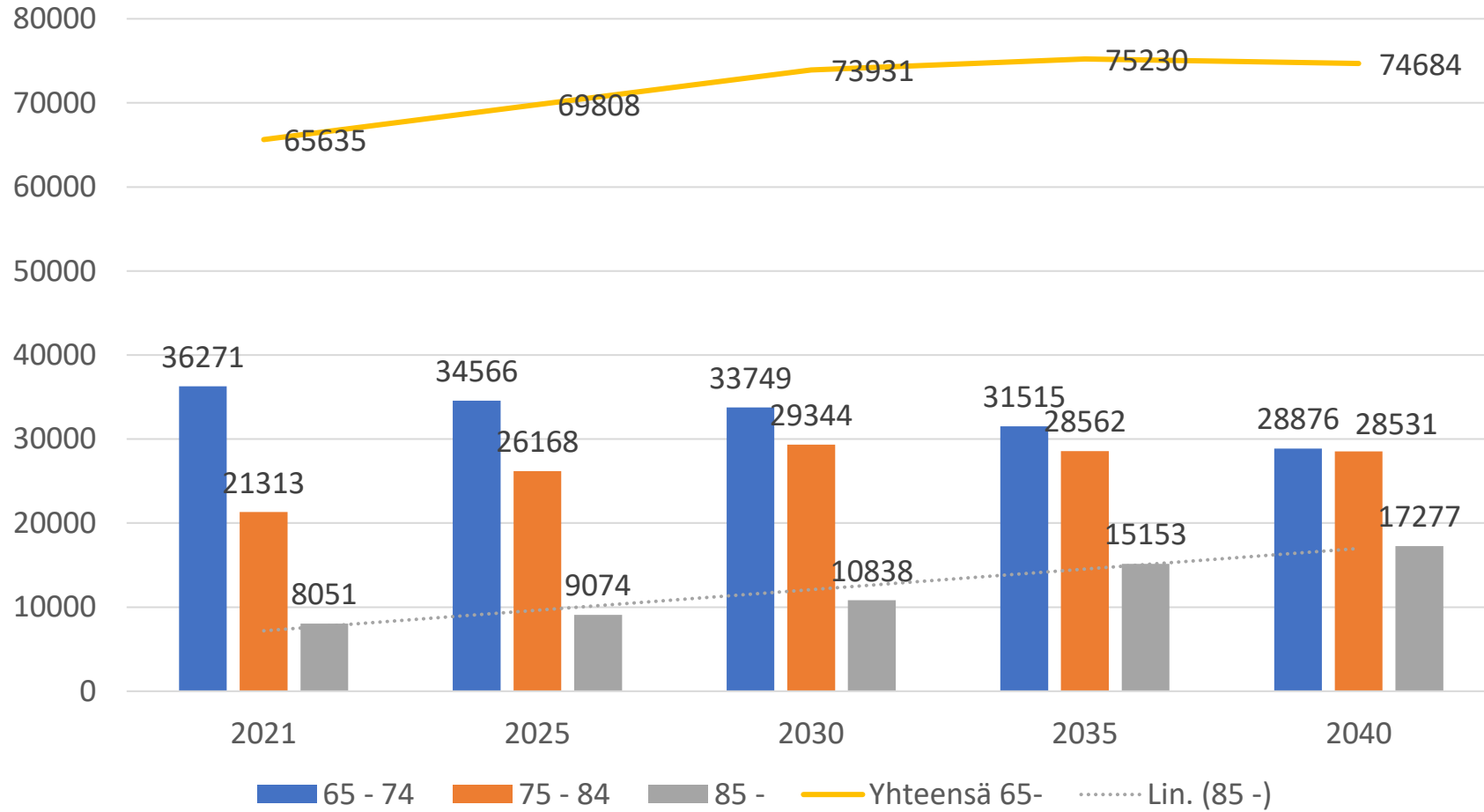
Vanhuspalvelulaki

2 luku Kunnan ja hyvinvointialueen yleiset velvollisuudet

5 § Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

- **Kunnan** on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.
- **Hyvinvointialueen** on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. **Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.**
- Suunnitelmiin on sisällytettävä ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen.

Keski-Suomen hyvinvointialue 65 vuotta täyttäneet ja ennuste

85 vuotta täyttäneistä noin 53,7 % on säännöllisissä palveluissa: koho 34,5%: yht as 1,2%; ymp vrk as 17,5%

Ikääntyneiden palvelut – yhteenveto indikaattoreista ja kehitystarpeista

Sisältyy kohderyhmään 1

29 400 henkilöä

10,8 %
väestöstä*

Merkittävimmät huolenaiheet ja riskitekijät, muutos%

1. Alkoholin riskikäyttö, RAI

+83 %

2. Harhaluulot, RAI

+80 %

3. SAS odottajat (yhteensä)

+52 %

4. Aistiharhat, RAI

+40 %

5. Alkoholin ongelmakäyttöä, RAI

+33 %

6. Yksinäisyys, RAI

+25 %

7. Kohtalaisesti mielialan oireita, DRS 3-8, RAI

+23 %

8. IADL heikentynyt, RAI

+16 %

9. Mieliala huonontunut, RAI

+13 %

Havainnot haastatteluista

- Päivätoiminta (aktivoiva/kuntouttava toiminta) ajettiin alas pahimpana koronajaksona
- Koronaeristysten ja karanteenit pahensivat ikäihmisten yksinäisyyttä
- Vanhusten toimintakyky osittain heikentynyt, kotihoidon uusien asiakkaiden palvelutarve entistä korkeampi
- Omaishoitajat olleet tiukilla korona-aikana
- Päihteitä käyttävät ikääntyneet, näkyy mm. selviämisaseman asiakkaina ja kotihoidossa

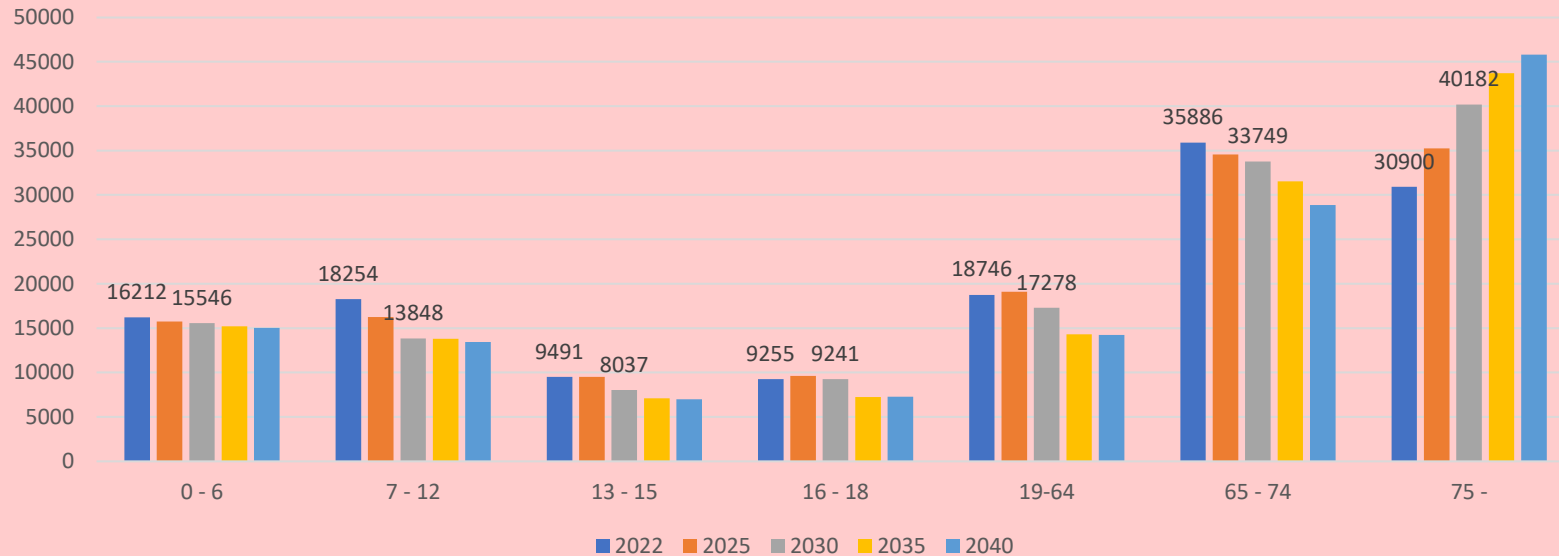
Ehdotetut kehitystoimet

- Kohdennetut ikäryhmäkohtaiset terveystarkastukset, myös esim. AUDIT:n ottaminen mukaan näihin, jos yleisesti huolta alkoholinkäytöstä
- Ennaltaehkäisevien palveluiden lisääminen ja vahvistaminen
- Laaja-alaisten sote-keskusten vanhustyön vahvistaminen
- Omaishoidon tukipalveluiden vahvistaminen

*75+-vuotta täyttäneet 2021
(26 900 vuonna 2019)

		Yhteensä	0 - 6	7 - 12	13 - 15	16 - 18	19 - 49	50 - 64	19-64	65 - 74	75 -
HVA15 Keski-Suomen hyvinvointialue	2022	272300	16212	18254	9491	9255	102422	49880	18746	35886	30900
	2025	271396	15745	16247	9502	9600	102655	47839	19102	34566	35242
	2030	269281	15546	13848	8037	9241	102556	46122	17278	33749	40182
	2035	266228	15216	13793	7082	7223	100561	47123	14305	31515	43715
	2040	262332	15013	13438	6986	7256	96319	48636	14242	28876	45808

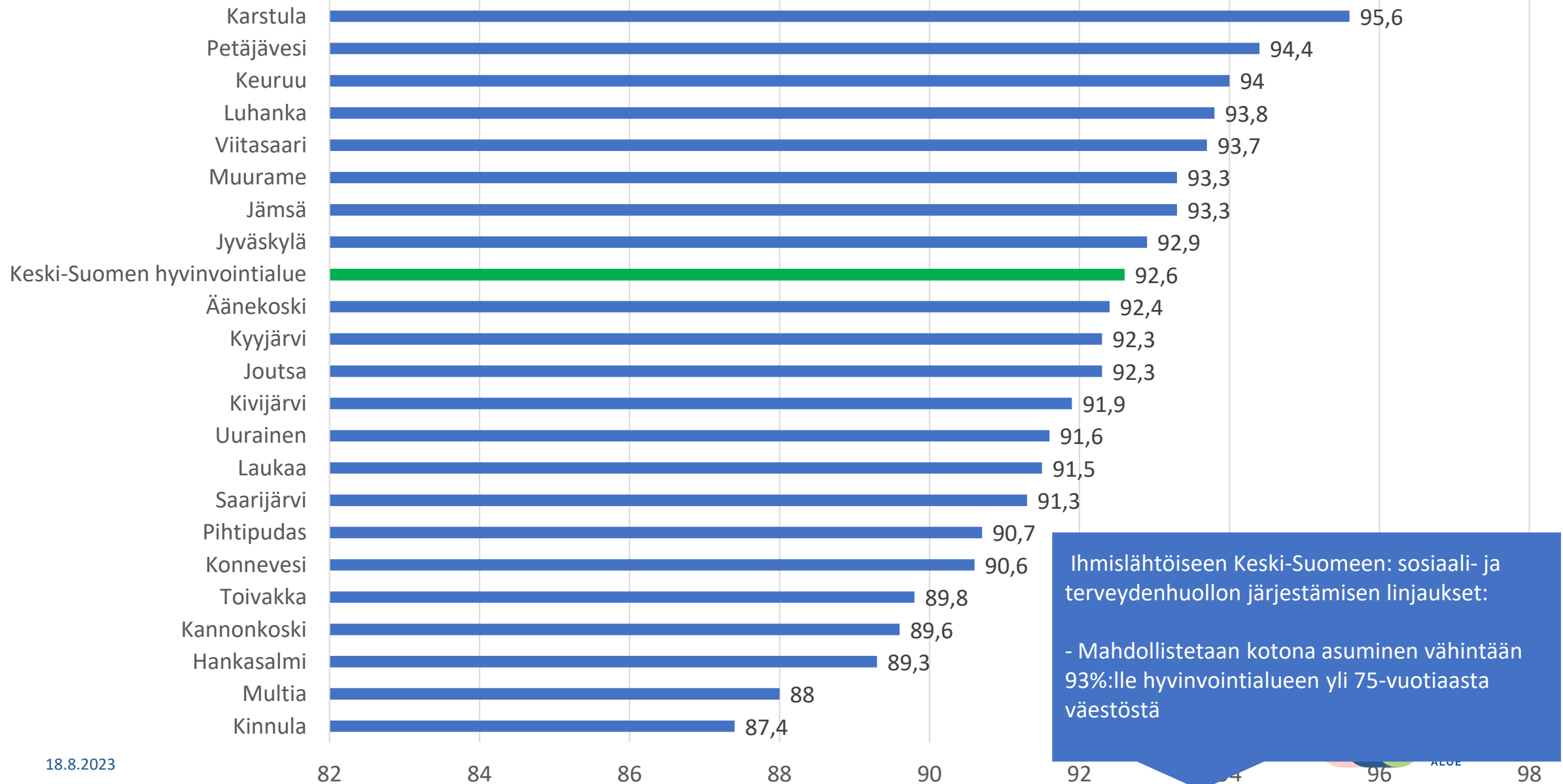
Keski-Suomen hyvinvointialue

Vuoteen 2030 mennessä

- Alle kouluikäisten määrä vähenee 666 lapsella eli 4,1%
- 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 9282 ikääntyneellä eli 30%
- Työkäisen väestön määrä vähenee 1468 henkilöllä eli 7,8%

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ikääntyneen huolipuhelin

kotona pärjäämisen tueksi

Ikääntyneen huolipuhelimet kotona pärjäämisen tueksi avautuvat 4.9.2023

Hissipuhe:

- Ikääntyneen asiakas- ja palveluohjaus paranee. Ikääntyneen huolipuhelimeen voi soittaa arkipäivisin kello 9–15, jos läheisen ikäihmisen tai oma **kotona selviytyminen** huolettaa. Soitolla saa vireille palvelutarpeen arvioinnin, jossa ikääntyneelle etsitään hänen elämäntilanteeseensa parhaiten sopivat palvelut kotona asumisen tueksi.
- Soita ikääntyneen huolipuhelimeen, jos arvioit, että kotona pärjäämiseen tarvitaan tukea. Mutta jos huoli kohdistuu akuuttiin asiaan ikääntyneen terveydentilassa tai lääkehoidossa, ota yhteys omalle terveysasemalle. Hätätilanteissa soita suoraan hätänumeroon 112.

Milloin ottaa yhteyttä ikääntyneen huoli- puhelimeen

Aina jos on huolta ikääntyneen kotona pärjäämisestä ja asiakkaalla ei ole vielä palveluita

Jos asiakkaalla on jo kotiin tulevia palveluita -> ensisijaisesti yhteys hoitavaan tahoon.

Huolen aihe voi koskea esimerkiksi:

- Kaatuilua
- Liikkuminen on vaikeutunut ja vähentynyt
- Ravitsemus on yksipuolista ja vähäistä, ikääntynyt on laihtunut
- Lääkkeiden ottaminen on vaikeaa tai lääkityksessä epäselvyyksiä
- Muisti ei toimi enää kuin ennen
- Persoonallisuudessa on muutoksia
- Peseytyminen on vaikeaa
- Useista palveluista on haettu apua, mutta tuntuu ettei oikeanlaista apua löydy
- Kotona on turvaton olo
- Epäily fyysisestä tai taloudellisesta kaltoinkohtelusta
- Normaalien asioiden tekeminen on vaikeaa esimerkiksi asioiden hoitaminen
- Mieliala on alentunut
- Ikääntynyt on yksinäinen eikä pääse itse liikkumaan asunnosta

Kuka voi ottaa yhteyttä ja miten?

- Itse tai läheinen
- Kuka tahansa voi olla yhteydessä, jos on huolta ikääntyneen kotona pärjäämisestä
- Viranomaiset velvollisia ilmoittamaan iäkkäistä henkilöstä -> ikääntyneen huoli-ilmoitus
- Puhelinasiointi, hakemus palveluihin tai huoli-ilmoitus
- Ikääntyneen huolipuhelimet aloittavat 4.9.2023

<https://hyvaks.fi/asiointi/ikaantyneiden-asiakas-ja-palveluohjauksen-yhteystiedot>

<https://hyvaks.fi/sites/default/files/2023-01/Hakemus-ikaantyneiden-palveluihin-hyvaks.pdf>

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUE

HAKEMUS IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUIHIN

HAKEMUKSELLE HAETAAN
 Tukipalvelut: Ateriapalvelu Hygieniapalvelu Asiointipalvelu Sivouspalvelu Vaatehuoltopalvelu
 Turva-ajuttamispalvelu Päivätoiminta

Kotihoito
 Asumisen palvelut: Lyhytaikahoito Yhteisöllinen asuminen Ympäristökorkeutunut palveluasuminen

Muu palvelu, mikä? _____

Omalohdontukea ja SHL kuljetuspalvelua haetaan omalla erillisellä lomakkeella!

HAKIJA	Nimi	Henkilötunnus
	Lähiosoite	Postinumero ja postitoimipaikka
	Puhelin	Sähköposti
	Aidinkieli	Tuikkauskieli
	☐ Edunvalvoja	
	Keneen otetaan yhteyttä hakemukseen liittyen?	
	Nimi ja puhelinnumero	
LÄHEISEN/YHTYSHENKILÖN TIEDOT	Nimi	Postinumero ja postitoimipaikka
	Lähiosoite	Sähköposti
	Puhelin	
	Sukulaisuus/suhde hakijaan	

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUE

ILMOITUS SOSIAALIHUOLLON TARPESSA OLEVASTA HENKILÖSTÄ yli 65-vuotiaat

HENKILÖ, JOSTA ILMOITUS TEHDÄÄN	Nimi	Henkilötunnus
	Lähiosoite	Postinumero ja postitoimipaikka
	Puhelin	
	Aidinkieli	
ILMOITTAJA	Nimi	
	Lähiosoite	Postinumero ja postitoimipaikka
	Puhelin	
	Ilmoittajataho	Sähköposti
	Ilmoittajan tietojen salassapito ☐ Kyllä ☐ Ei	
	Perustelut: _____	
ILMOITTIMIS-PÄIVÄMÄÄRÄ	Päivämäärä: ____/____/20__	
HUOLI, JONKA VUOKSI ILMOITUS SOSIAALIHUOLLON TARPEESTA TEHDÄÄN	_____	

<https://hyvaks.fi/sites/default/files/2023-01/Ilmoitus-sosiaalihuollon-tarpeessa-olevasta-henkil%C3%B6st%C3%A4-yli-65-vuotiaat-Keski-Suomen-hyvinvointialue.pdf>

Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus, kotiin vietävät palvelut

LÄNSI:

Korpilahti Jyväskylästä, Joutsa, Jämsä, Keuruu
Luhanka, Multia, Petäjävesi, Toivakka

Ikääntyneen huolipuhelin 014 266 3080 klo 9-15

Yhteissähköposti: apa.koti.lantinen@hyvaks.fi

KESKINEN ALUE:

Keskinen Jyväskylä (Ei Tikkakoski, Vaajakoski,
Palokka ja Korpilahti) ja Muurame

Ikääntyneen huolipuhelin 014 266 1801 klo 9-15

Yhteissähköposti: apa.koti.keskinen@hyvaks.fi

POHJOINEN:

Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi,
Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari,
Äänekoski

Ikääntyneen huolipuhelin 014 266 3082 klo 9-15

Yhteissähköposti: apa.koti.pohjoinen@hyvaks.fi

ITÄ:

Hankasalmi, Jyväskylästä Palokka, Tikkakoski,
Vaajakoski, Konnevesi, Laukaa, Uurainen

Ikääntyneen huolipuhelin 014 266 3081 klo 9-15

Yhteissähköposti: apa.koti.itainen@hyvaks.fi

Luonnosteltu visuaalinen ilme ja lanseeraus

Viestintäsuunnitelman mukaan ensin sisäinen viestintä. Ulkoinen tiedotus 4.9. aloitusajankohtaan painottuen, jotta asiakas ei yritä soittaa numeroihin ennen kuin niissä vastataan. Palveluoppaassa numerot huomioitu kunnittain.

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille

Vanhusneuvosto

§ 29 Palaute kuntien vanhusneuvostoilta

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/672/00.02.02/2023

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 29

Selostus asiasta Vanhusneuvosto kerää Webropol-kyselykaavakkeella palautteita kuntien vanhusneuvostoilta. Käsitellään kuntien palautteet joka kokouksessa.

Palvelujohtajan ehdotus Vanhusneuvosto kuulee ja merkitsee saapuneet palautteet tiedoksi.

Päätös Käytiin läpi kunnista saapuneet palautteet:

- Ikääntyneiden tulisi saada suun terveydenhuollon palvelut maksutta. Julkisellakin puolella saattavat käyntikustannukset nousta suuriksi.
- Prosesseja tulisi hioa toimivammiksi. Nyt asiakas joutuu olemaan itse hyvin aktiivinen oman hoidon suhteen. Palveluista tulisi olla enemmän asiakkaaseen päin yhteydessä.
- Palautteessa esitetään huoli lääkäriresursseista. Henkilöstön saantiin tulee panostaa enemmän. Lääkäriin pääsyn tiellä esteenä resurssit tai hoidon tarpeen arviointi.
- Kiitoksia saa suun terveydenhuollon palvelut ja silmäyksikön toiminta.

Nina Peränen toimittaa palautteita eteenpäin eri yksiköihin.

Jatketaan palautteiden keräämistä Webropolin kautta. Linkki <https://link.webpolsurveys.com/S/713EDC9AE8C64553>

Vanhusneuvosto

§ 30

Muut asiat

Julkinen

Diaarinumero

Hyvaks/255/00.02.02/2022

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 30

Selostus asiasta

1) Monikko ry edustaja Alina Ahtamo esittelee vieraskielisten ikääntyneiden tilannetta Keski-Suomessa.

Monikko ry on Keski-Suomen alueella toimiva monikulttuurisuutta ja hyvinvointia edistävä yhdistys, jonka tarkoituksena on lisätä eri kulttuuritaustaisten maahanmuuttajien välistä vuorovaikutusta yhteisen toiminnan avulla.

2) Käydään läpi vanhusneuvostopäivän 28.9.2023 valmistelua ja ilmoittautumistilannetta.

**Palvelujohtajan
ehdotus**

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös

1) Vanhusneuvosto merkitsee esittelyn tiedoksi. Käydään myöhemmin vanhusneuvostossa keskustelu neuvoston asiantuntijaedustajista.

2) Keskusteltiin vanhusneuvostopäivästä. Tähän mennessä ilmoittautuneita on 20 henkilöä.

3) Päätettiin pitää ylimääräinen Teams-kokous 25.8. liittyen lausuntoon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjauksista. Lausunto tulee jättää 5.9. mennessä.

4) 13.9.2023 vanhusneuvosto on Teams-kokous. 10.10.2023 ja 7.11.2023 kokoukset ovat hybridi-kokouksia.

Liitteet

Ikääntyvien vieraskielisten tilanne_Ahtamo 16082023

IKÄÄNTYVÄT VIERASKIELISET (55+V.)

MAAKUNTA: KESKI-SUOMI

PALOMA -TOIMINTA / MONIKKO RY
ALINA AHTAMO

Vanhusneuvosto/Hyvinvointialue, Keski-Suomi, 16.8.2023

IKÄMAAHANMUUTTAJIEN TILANNE: OMINAISUUDET JA HAASTEET

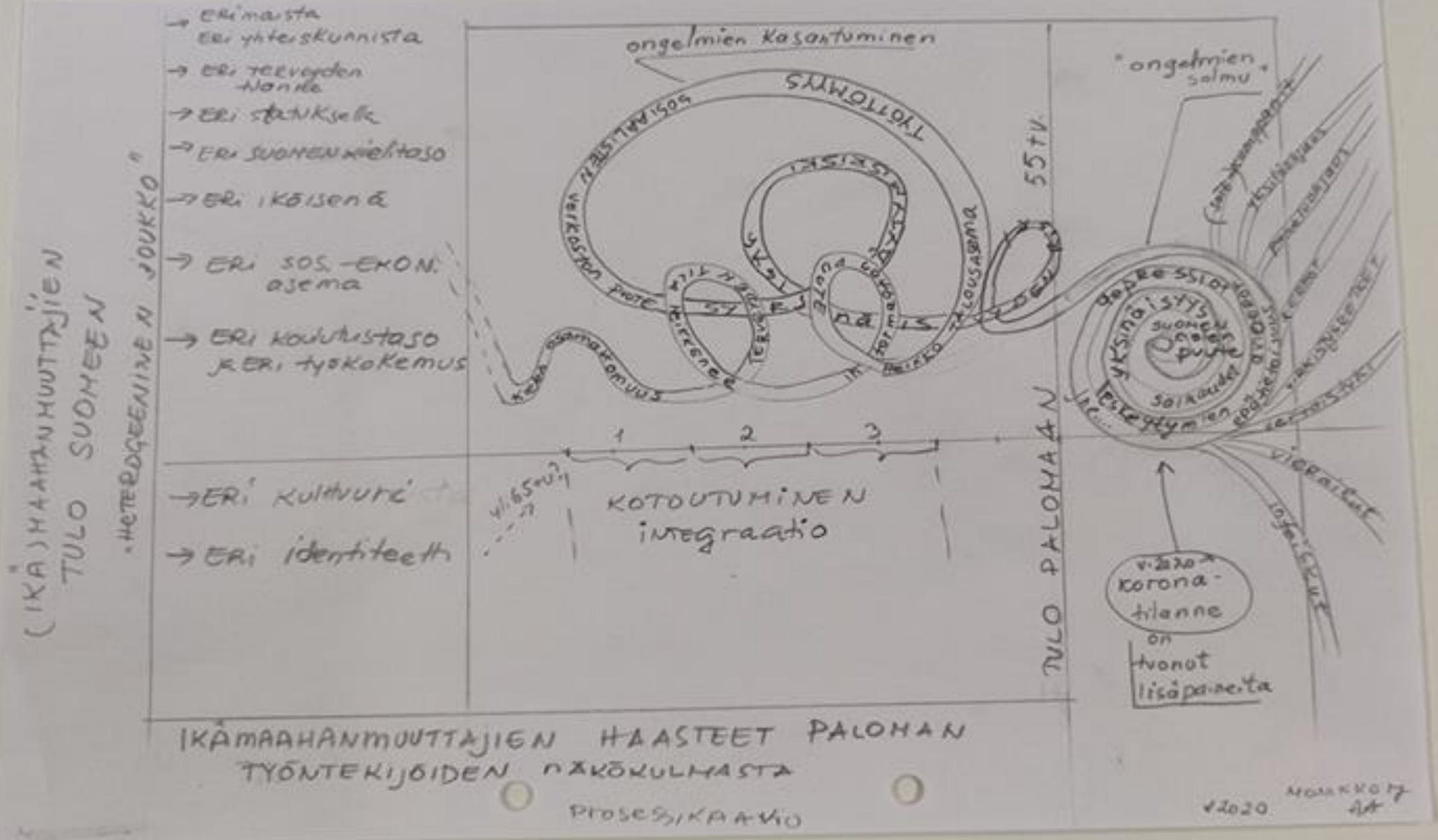
-HETEROGEEENISUUS JA MONINAISUUS

(tausta, kieli, kulttuuri, tavat,
sosioekonominen asema, terveys,
yksinäisyys, perheenkeskeisyys)

-ONGELMAT

suomenkielen heikkous, epätietoisuus
yhteiskunnan rakenteista sekä oman
kunnan palvelutarjonnasta ja
hakupoluista, sosiaalisen verkoston
puute kantaväestöön, yksinäisyys,
suurempi terveysriskit vertailussa
kantaväestöön, omakielisten
palveluiden puute

Asuinalueittainen toimintamalli ikääntyvien maahanmuuttajien hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi Jyväskylässä.

Tutustu Palomaan Monikko ry:n nettisivuilla
www.monikkoyhdistys.com

PALOMA- PROJEKTI JYVÄSKYLÄSSÄ 2013-2015
ASUINALUEELLINEN TOIMINTAMALLI
TULOKSET (KALINA, KERHOTOIMINTA, GORODKI)

Verkstorakentaja erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten välillä

MONIKKO RY

Monikko ry on perustettu 2008. Se toimii Jyväskylän lisäksi myös useissa muissa Keski-Suomen kunnissa.

Monikko edistää kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta sekä suvaitsevaisuutta.

Yhdistyksen tarkoituksena on saattaa eri kulttuuritaustaiset ymmärtämään toistensa ajatusmaailmaa, sekä lisätä heidän keskinäistä vuorovaikutusta.

Monikon toiminta edesauttaa maahanmuuttajien kotoutumista. Tarkoituksena on myös yhdistää kantasuomalaiset ja maahanmuuttajat yhteisen toiminnan avulla.

Yhdistyksellä on laaja yhteistyöverkosto niin paikallisella kuin maanlaajuisella tasolla.

PALOMA -TOIMINTA

Monikko ry:n hallinnoima ja toteutama Paloma -toiminta on jatkua vuosina 2013–2015 toteutuneelle Paloma -projektille.

Toiminta on suunniteltu ikääntyville (55+) maahanmuuttajille ja kantasuomalaisille, heidän hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Paloma järjestää Jyväskylän eri asuinalueilla säännöllistä kerhotoimintaa: suomen kielen kerhoja, ATK-kerhoja, tanssia ja liikuntaa sekä musiikki- ja käsityökerhoja.

Kerhotoimintaa täydentävät vierailut ja retket, erilaiset tapahtumat, liikuntapäivät ja monikulttuuriset juhlat.

Toiminta on asiakaslähtöistä ja on saanut kiitosta siihen osallistuneilta sekä yhteistyökumppaneilta. Matalan kynnyksen aktiviteetit ovat mielekkäitä ja niihin on helppo osallistua.

Paloma -toiminta laajenee myös muihin Keski-Suomen kuntiin.

Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita mukaan toimintaan.

PALOMA- TOIMINNAN LAAJENTAMINEN JA MALLINTAMINEN KS KUNTIIN V.2016- >

PALOMAN -MALLI JYVÄSKYLÄSSÄ JA KESKI-SUOMESSA

PALVELUOHJAUS

(infotilaisuudet myös sote -palveluista,
hoitovaihtoehdot, tutustumisvierailut)

- INTEGRAATION TUKITOIMET
(suomenkielen, kulttuurin ja
yhteiskunnallisten asioiden
opetus/sosiaalisten verkoston
rakentaminen)

- TOIMINTAKYVYN, AKTIIVISUUDEN JA
HYVINVOINNIN YLLÄPITÄMINEN
(kerhotoiminta, VERTAISTUKI,
tapahtumat, retket)

KESKI-SUOMEN
KUNNAT

IKÄÄNTYVÄT
VIERASKIELISET

PALOMA TÄYDENTÄÄ SOTE- PALVELUJÄRJESTELMAN PUUTTEITA JA LISÄÄ IKÄÄNTYVÄN
VIERASKIELISEN VÄESTÖN HYVINVOINTIA JA EHKÄISEE SYRJÄYTYMISTÄ

OVATKO KUNNAT VALMIITA PALVELEMAAN IKÄMAAHANMUUTTAJIA?

KESKI-SUOMEN KUNTIEN TILANNE: OMINAISUUDET JA HAASTEET

Vanhusneuvosto 16.8.2023 § 30

- STRATEGIAT JA PÄÄTÖKSET
(ei ole tilastoa, ei ole vastuuhenkilöä,
ei ole huomioitu strategioissa
erityisryhmänä)

- PALVELUT
-sote- palvelut, kotouttamis- ja
vanhusten palvelut
(ei ole kohdeltu erityiskohderyhmänä,
sote-ammattilaisilla ei ole riittävää
tietoa kohderyhmän palvelutarpeista,
kulttuureista, ei ole äidinkielistä sote-
palveluja eikä ole eri kielistä
oheismateriaaleja kunnan palvelujen
tarjonnasta)

ASENTEET JA KUNTIEN ERI- ARVOISUUS
(kuntien vaikea sitoutuminen)

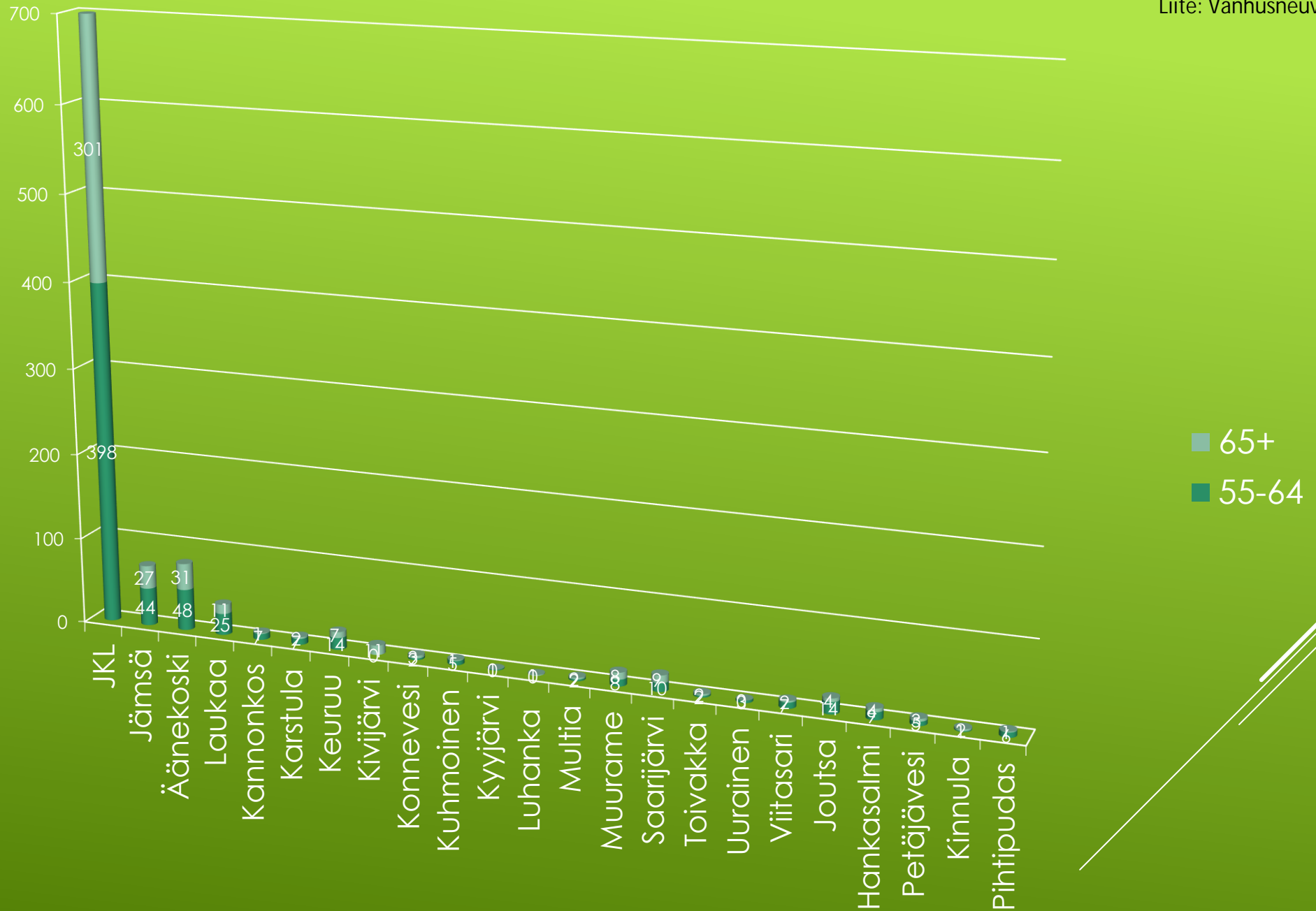
TUKITOIMINNAN ORGANISOIMISEN HAASTEET JA RATKAISUT SEKÄ PARANNUSEHDOTUKSET

- KUNTIEN STRATEGIOIDEN JA ASIAKIRJOIJEN MUUTOKSET
- KUNTIEN AVAIN HENKILÖIDEN MÄÄRITTELYT -> SALASSAPITO, VAITIOLO,
- SOTE- AMMATILAISILLE TIEDON JA TAIDON PARANTAMINEN->SEMINAARIEN JÄRJESTÄMINEN
- YLEISEN ASENTEN PARANTAMINEN -> LAAJA TIEDOTUS, INFOTILAISUUDET LISÄÄNTYMINEN
- SOTE- OPPILAITOKSET
- LAIN MUUTOSTA-> PERHE- KÄSITYS

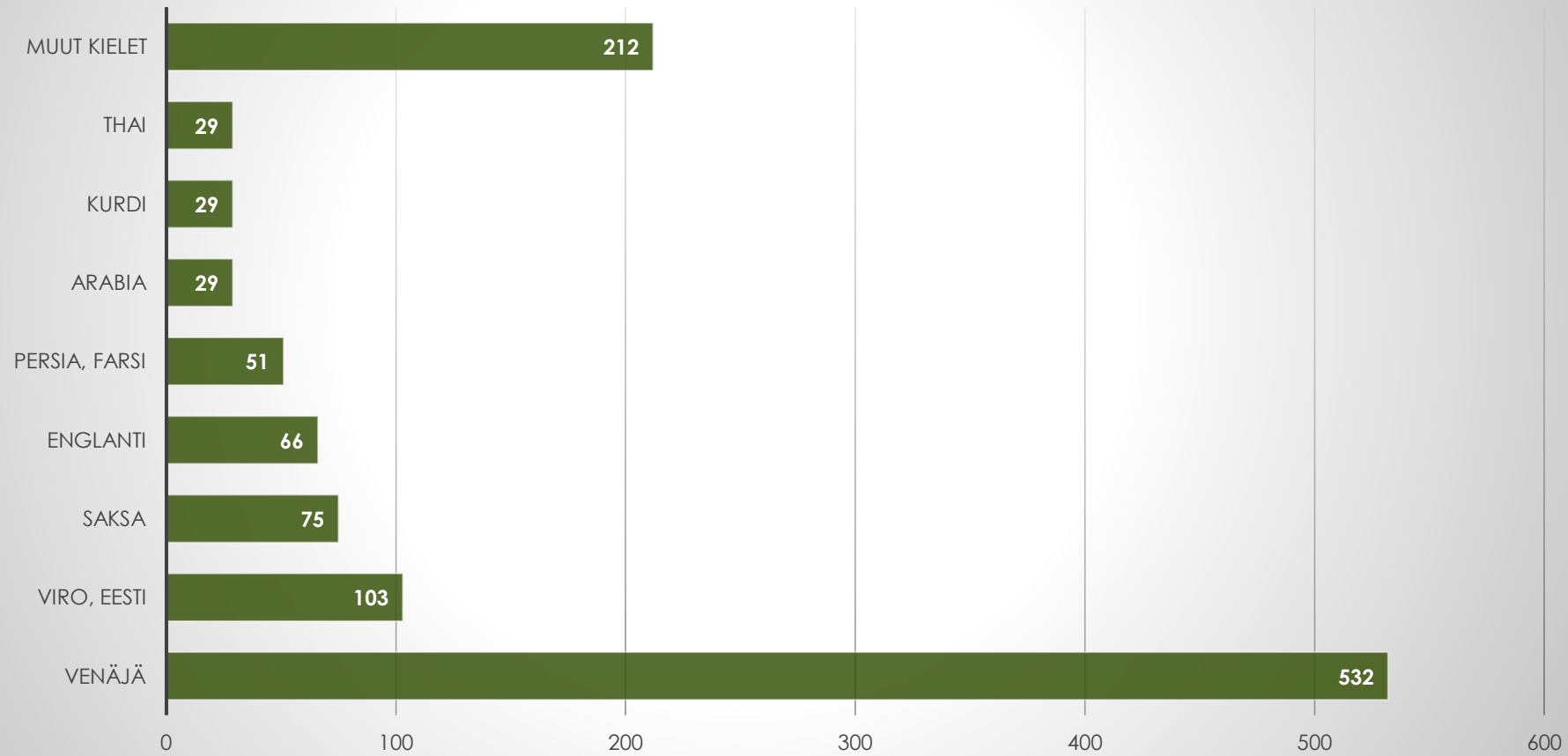
PARANNUSEHDOTUKSET:

- KUNTIEN SOTE-OPPILAITOISTEN KARTOITUS, AVAIN-HENKILÖIDEN ETSIMINEN, OPISKELIJOIDEN REKRYTOINTI
- KUKA MEITÄ HOITAA TULEVAISUUDESSA? VANHUSTYÖ- JA GERONTOLOGIAN OPISKELUUN KIINNOSTUKSEN HERÄÄMINEN
- MAAHANMUUTAJATAUSTAISET AVAINHENKILÖT (PERHEJÄSENET), OMAISHOITO, TULKKAUS
- "OMAKIELINEN SOSIAALITYÖNTEKIJÄ". Milloin on SE määrä, jota huomioidaan? (romaanilla on, espanjassa on)
- YHTEISTYÖ JULKISEN JA 3. SEKTORIN YHTEISTYÖN TIIVISTÄMINEN

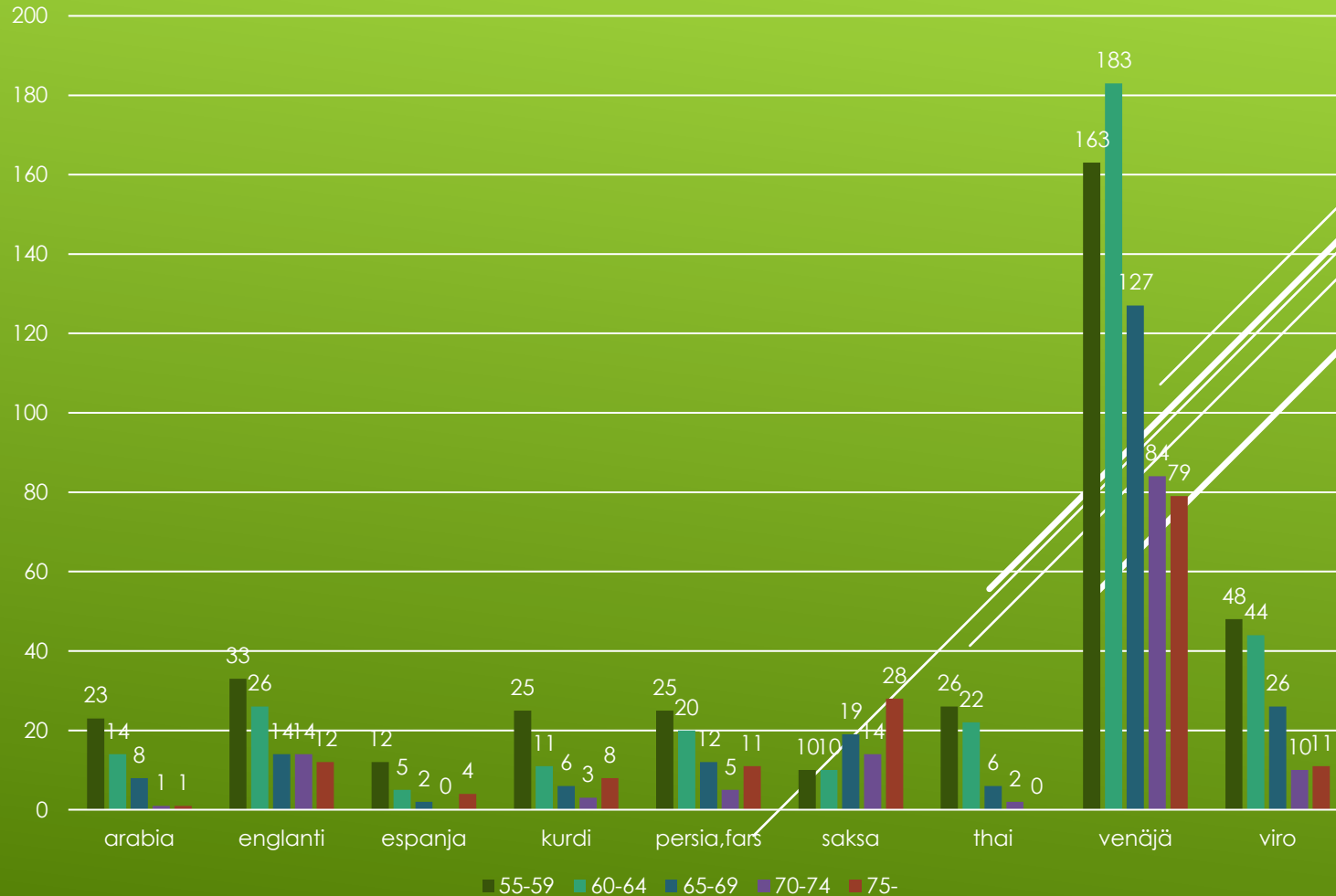
- **Tilastot:**
- **v. 2011 Keski-Suomen kunnissa 790 henkilöä. Vuonna 2015- 983 , v. 2016 - 1068, v. 2017-1126 , v. 2022- 1523.**
- **JKL v. 2011- 570, 2013-442, 2016-673, KS v.2013- 537, v.2016-705**
- **Vieraat kielet: JKL-v.2013- 34, v.2016- 43. KS 2016-51, v.2017- 55**
- **Venäjän kieli- v.2016- 299 (JKL), KS- 510. v-2017 KS-532, v-2022- KS-636.**
- Suomessa v. 2017 on 45000 yli 55+ vuotiaiden määrä.
Vuosittainen kasvu on 3500 henkilöä.

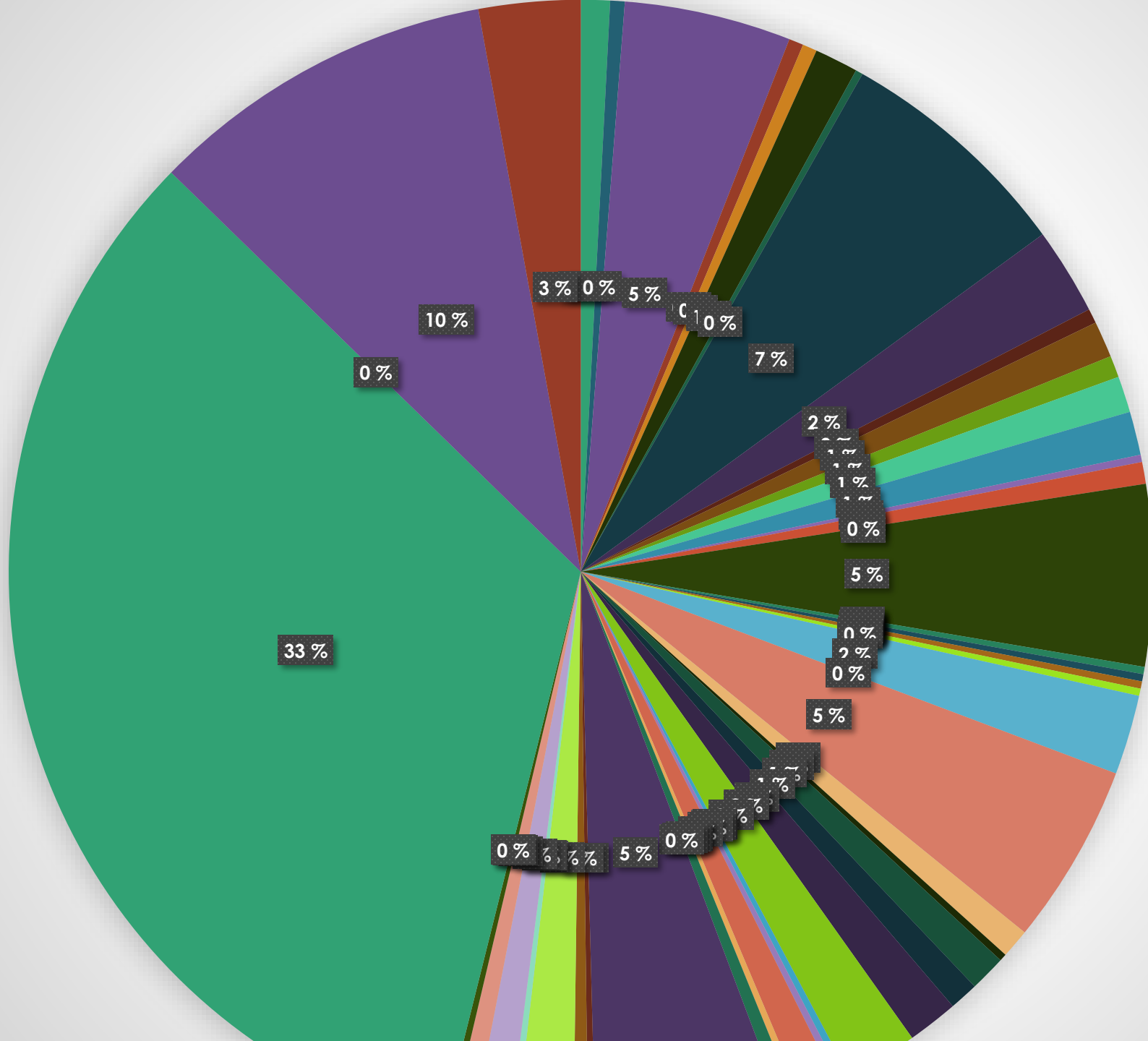

Vieraskieliset, 55+ v. Keski-Suomi, 31.12.2017

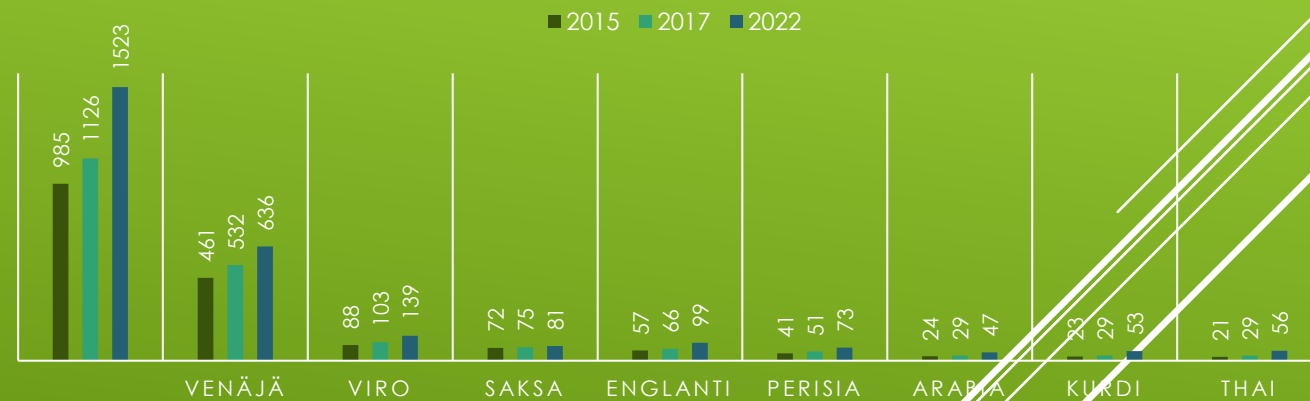
Yli 55-vuotiaat vieraskielisten ikäluokat, Keski-Suomessa (suurimmat kieliryhmät, 31.12.2022)

- azeri
- bulgaria
- englanti
- herpea,ivr
- italia
- kiina
- kreikka
- kurdi
- liettua
- moldova
- nauru
- pandzabi
- farsi,pers
- puola
- romania
- rundi
- saksa
- sinhala
- swahili
- tamili
- tatari
- tigrinja
- turkki
- twi
- unkari
- bosnia
- burma
- espanja
- hollanti
- japani
- krokuja
- kroatia
- latvia
- luxemburg
- mongoli
- nepali
- norja
- portugali
- ranska
- ruanda
- serbia
- serbokroa
- slovakki
- tagalogi
- tanska
- thai
- tsekki
- turkmeni
- ukraina
- urdu

YLI 55 VUOTIAIDEN MÄÄRÄ /KESKI-SUOMI SUURIMMAT RYHMÄT, VV.2015,2017,2022

JATKUVAT MUUTOKSET TOIMINNASSA 2020 LÄHTIEN

PANDEMIA, UKRAINAN SOTA , SOTE-UUDISTUS, ASIAKKAIDEN VANHENEMINEN ...

Pandemia

Digitalisaatio

Ukrainan sota

sote-uudistus

kohderyhmän ikääntyminen

- Suunniteltujen tapahtumien peruuttaminen.
- Etäkerhot, digiopetuksen lisääntyminen, uusien etätoimintamuotojen synty
- Tilakysymykset (kuntien ja srk:n tiloissa on rajallinen käyttö)
- Henkilöressurit (koronan takia ei saatu riittävää opiskelijamäärää sote:n työharjoitteluun ja hoivan alan oppilaitoksilta).
- Yksilöohjaukset ja kotikäynnit lisääntyivät, ne kuormittivat työntekijöitä (logistiikka, nopea reagointi tilanteen muutoksiin, jatkuva muutos suunnitelmissa ja työn uudelleen järjestely, seuranta, raportointi, uudet asiakas-caset). Koronatilanteen takia asiakkaiden psykososiaaliset ongelmat ovat lisääntyneet, kun riskiryhmään kuuluvat ikäihmiset joutuvat olemaan eristyksissä.
- Huomioimme, että osallistujat vanhenevat: (mielen)terveysongelmat lisääntyvät, toimintakyky ja kognitiiviset toiminnot (kuulo, näkö, muisti) heikkenevät. Asiakkaat vaativat lisää huomioita ja toiminnan sisältö pitää räätälöidä/sopeuttaa uudelleen ei pelkästään toiveiden mutta heidän toimintakyvyn ja mahdollisuuksien mukaan.

ASIAKKAIDEN TULEVAISUUS V. 2023 ETEENPÄIN?

- Asumisvaihtoehdot ja hoitovaihtoehdot?
- Kuka hoitaa/ylläpitää ja kenellä on vastuu?
- Julkisten palvelujen käyttö? Palvelupolut ja palvelujen saattavuus? Yksityiset palvelut? Perhe?
- Hyvinvointi ja toimintakyky?
- Äidinkieliset palvelut?
- Perheen apu? Kotona asuminen tukeminen, perheenkeskeisyys?
- Monikulttuuriset vanhustentalot?
- Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat?

Iäkkäät vieraskieliset ovat edelleen näkymätön kasvava ryhmä, joiden erityistarpeet pitää huomioida kuntien ja hyvinvointialueen strategioissa.

Pitäää huomioida moninaisuuden kasvua (vähemmistön eri kielet ja kulttuurit) hyve-alueen strategioissa

Palvelut ovat edelleen homogeeniset (suomen kielellä) vaikka Suomessa elää moninainen väestö.

Koulutukset Keski-Suomen hyve-alueen vanhusneuvostolle moninaisuudesta (monikulttuurisen vanhustyön yhteenliittymän kautta)

Avainhenkilöiden nimeäminen hyvinvointialueelta ja kunnista iäkkäiden vieraskielisten asioiden hoitamiseen

Yhteistyössä ja verkostona yksilöllisten polkujen rakentaminen iäkkäille vieraskielisille

Monikko ry:n edustajalla läsnäolo- ja puheoikeus KS hyvinvointialueen vanhusneuvostossa asiantuntijana

EHDOTUKSIA VANHUSNEUVOSTOLLE

▶ KIITOS

ALINA AHTAMO, P. 0445005012

monikko.ry@gmail.com

www.monikkoyhdistys.com